

Huvudman

Skärsta friskola ekonomisk förening
Organisationsnummer 769614-4539
anne-marie.zetterman@skarstafriskola.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Skärsta friskola i Norrtälje kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skärsta friskola ekonomisk förening att senast den **11 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra studietid, lärare, planen mot kränkande behandling och beslut om betyg och betygskatalog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skärsta friskola ekonomisk förening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.
Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § och 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Skärsta friskola ekonomisk förening ska vidta följande åtgärder

Extra studietid

1. Se till att eleverna i årskurs 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid minst två timmar i veckan under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska redovisa hur och i vilken omfattning eleverna erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Scheman för årskurserna 4–6 ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder. (10 kap. 5 a § skollagen)

Lärare

1. Se till att undervisande lärare i ämnet trä- och metallslöjd har legitimation och är behörig att undervisa i trä- och metallslöjd. Om sådan lärare inte finns att tillgå ska huvudmannen istället se till att undervisande lärare i ämnet trä- och metallslöjd är lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Anställningsavtal för lärare i trä- och metallslöjd och en redogörelse för den aktuella lärarens behörighet ska bifogas redovisningen. Om den aktuella läraren inte är behörig

ska även annonser och ansökningar för de aktuella tjänsterna bifogas redovisningen (2 kap. 13 § och 18 §§ skollagen).

Planen mot kränkande behandling

1. Se till att planen mot kränkande behandling innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever och redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen)

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg fattas av den eller de lärare som har bedrivit undervisning i ämnet. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslut om betyg fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. De som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Huvudmannen ska inkomma med signerade betygskataloger för vårterminen 2025, av vilka det framgår vem eller vilka som fattat beslut om betyg, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 16 § skollagen, 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen [2011:185] och 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123])
2. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att ändringar och rättelser av betyg i betygskatalogen ska dateras och signeras samt att det av betygskatalogen ska framgå om det är en rättelse eller en ändring som är beslutad. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Av betygskatalogen ska huvudmannens namn, lägeskommun och skolenhetskod framgå. Huvudmannen ska inkomma med samtliga betygskataloger för vårterminen 2025. (3 kap. 19 och 20 §§ skollagen och 7–10 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 §. p.1 skollagen från att ingripa mot Skärsta Friskola Ekonomisk förening avseende brister rörande garanterad undervisningstid i hem- och konsumentkunskap och moderna språk. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del. Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning i moderna språk, hem- och konsumentkunskap samt garanterad undervisningstid i idrott och hälsa.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2024:9512) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2025 inlett en tillsyn av Skärsta friskola, som är en F-6 skola med 77 elever belägen i Norrtälje kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Skärsta friskola följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid, extra studietid, lärare, planen mot kränkande behandling och beslut om betyg och betygskatalog.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, resurspersoner och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 4 mars 2025 och 6 februari 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. lärarlegitimationer, rekryteringsannonser och skolans aktiva åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av

skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det framgår av intervjuer med elever i årskurs 4–6, resurspersoner, lärare och rektorn att eleverna som går på mellanstadiet inte erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Resurser, lärare och rektorn uppger att det föregående läsår funnits en form av läxhjälp på fritidstid men tillägger att den var riktad mer mot elever som gick på lågstadiet. Rektorn uppger att skolan inte ansökt om anslag för extra studietid i år och att det är därför skolan inte anordnar det. Rektorn uppger dock att elever, oavsett om de går på fritids eller inte, kan få hjälp med läxor eller annat skolarbete under fritidstid, men att detta inte är en organiserad tid. I en komplettering den 27 mars 2025 uppger rektorn att skolan nu erbjuder elever i årskurs 1–6 extra studietid under 70 minuter på tisdagseftermiddagarna.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans erbjudande om extra studietid. Av utredningen framgår förvisso att elever kan komma och göra läxor och annat skolarbete under fritidstid och att även elever som inte går på fritids är välkomna, men att detta inte sker under organiserade former. Det framgår att eleverna efter tiden för Skolinspektionens besök erbjuds 70 minuter extra studietid ett tillfälle i veckan. Av skollagen framgår att elever i årskurserna 4–6 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid och att erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Att eleverna i årskurs 4–6 inte erbjuds minst två timmar extra studietid är en brist.

Lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisning i moderna språk

Av information som huvudmannen inkommit med inför tillsynen samt i intervju med lärare och rektorn framkommer det att det inte finns lärare som är behöriga i att undervisa i tyska och spanska som moderna språk på skolan. Rektorn uppger att hon försökt rekrytera lärare som är legitimerade och behöriga i moderna språk utan framgång. Under innevarande termin har rektorn löst det genom att låta två av skolans befintliga lärare undervisa i moderna språk. Det framkommer att lärarna förvisso är legitimerade men inte behöriga att undervisa i moderna språk. I en komplettering den 27 mars 2025 har huvudmannen inkommit med annons som publicerats på Arbetsförmedlingen. Av annonsen framgår att huvudmannen söker legitimerade lärare i moderna språk, tyska och spanska, med sista ansökningsdag den 30 juni 2025.

Undervisning i hem- och konsumentkunskap

Av informationen som huvudmannen inkommit med inför tillsynen framkommer att undervisningen i hem- och konsumentkunskap bedrivs av en resurs som är anställd som fritidspedagog och resursperson på skolan. Rektorn uppger i intervju att hon försökt att rekrytera en legitimerad och behörig lärare i hem- och konsumentkunskap utan framgång. Rektorn uppger vidare att hon, i egenskap av legitimerad lärare, handleder resursen och planerar undervisningen i hem- och konsumentkunskap som resursen sedan genomför. Rektorn uppger att hon inte har fattat något beslut om hur länge resursen ska undervisa i hem- och konsumentkunskap men tillägger att det i alla fall kommer att gälla vårterminen ut, om inte rektorn kan anställa en legitimerad och behörig lärare i ämnet. Huvudmannen har i en komplettering inkommit med en annons som publicerats på Arbetsförmedlingen. Av annonsen framgår att huvudmannen söker legitimerad lärare i hem- och konsumentkunskap samt i slöjd, med sista ansökningsdag den 31 maj 2025.

Undervisning i trä- och metallslöjd

Det framkommer i samtliga intervjuer att eleverna har slöjd på en närliggande gymnasieskola. Rektorn uppger att skolan har ett avtal med gymnasieskolan som innebär att Skärsta friskola hyr såväl lokal som lärare i trä- och metallslöjd från gymnasieskolan. Lärarna som undervisar eleverna i trä- och metallslöjd är anställda av gymnasieskolan och enligt avtalet framgår att gymnasiet ska erbjuda eleverna på Skärsta friskola träslöjdsundervisning och att utbildningen ska ske i gymnasieskolans lokaler och med en ansvarig lärare från gymnasieskolan, medan Skärsta

friskola tillhandahåller en resurs. Rektorn uppger att det förvisso finns en legitimerad lärare på skolan som är behörig att undervisa i slöjd men att läraren inte vill undervisa i ämnet. I komplettering den 27 mars 2025 uppger rektorn att läraren som är legitimerad i slöjd nu följer med eleverna till slöjdekktionerna för bedömningens skull och av annons som inkommit i samband med kompletteringen framkommer att huvudmannen söker en legitimerad lärare i slöjd, med sista ansökningsdag den 31 maj 2025.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap 13 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)
Om en sådan person ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 19 § skollagen).

Av förarbetena till bestämmelsen framkommer det att för att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva. (prop. 2009/10:165 s. 268f)

Det framgår vidare i förarbetena att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165 s. 652f).

Med entreprenad avses i skollagen att en huvudman sluter avtal med någon annan om att denne ska utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet som huvudmannen ansvarar för enligt skollagen. Ett avtal om entreprenad får endast slutas under de förutsättningar som anges i 23 kap.

skollagen (23 kap. 2 § skollagen). Uppgifter som avser undervisning i lovskola, bedömning av nyanlända elevers kunskaper, modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet får överlämnas till en annan huvudman inom skolväsendet på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 9, 12 och 14 §§ skollagen). Andra uppgifter än dessa och som inte är hänförliga till undervisning får överlämnas till en enskild fysisk eller juridisk person på entreprenad inom grundskolan (23 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom området lärare.

Undervisning i trä- och metallslöjd

Av utredningen framgår att huvudmannen hyr lokal och lärare av en närliggande gymnasieskola i ämnet trä- och metallslöjd. Av skollagen framgår att om en huvudman ger någon annan i uppdrag att utföra uppgifter inom utbildningen så genomförs denna utbildning på entreprenad. Undervisning i grundskolan får inte bedrivas på entreprenad, med undantag för uppgifter som avser undervisning i lovskola, bedömning av nyanlända elevers kunskaper, modersmålsundervisning eller studiehandledning på modersmålet. Att lärarna som undervisar trä- och metallslöjd inte är anställda av huvudmannen innebär att undervisningen i ämnet utförs av någon annan än huvudmannen. Undervisningen i trä- och metallslöjd utförs därmed på entreprenad. Undervisningen omfattas inte av något av de undantag för undervisning på entreprenad som finns för grundskolan. Att undervisningen utförs på entreprenad är en brist.

Undervisning i moderna språk och hem- och konsumentkunskap

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Skärsta friskola ekonomisk förening brutit mot bestämmelserna när det gäller undervisning i moderna språk och hem- och konsumentkunskap. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i samband med tillsynen inkommit med de två senaste läsårens plan mot kränkande behandling. Planen som gällde läsåret 2023/2024 innehåller mål för verksamheten och planerade åtgärder. Det framgår inte i planen mot kränkande behandling för innevarande läsår hur dessa åtgärder genomförts. Det framgår heller inte av planen för innevarande läsår vilka åtgärder som behövs för att förebygga och motverka kränkande behandling av barn och elever och det finns ingen

redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i planen mot kränkande behandling. Av utredningen framgår att innevarande läsårs plan saknar en redogörelse vilka åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Det framgår vidare att det saknas en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Vidare saknas en redogörelse för hur de planerade åtgärderna för föregående läsår har genomförts. Att planen för kränkande behandling inte innehåller de delar som den enligt skollagen ska innehålla är en brist.

Beslut om betyg och betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inför tillsynen inkommit med betygskataloger gällande läsåret 2023/2024 och höstterminen 2024. Betygskatalogerna har förts på papper och betygen har förts in med penna. Till betygskatalogerna finns ett försättsblad med betygsgivande lärares signaturer och i vilket ämne läraren beslutat om betyg. Betygskatalogsdokumentet för läsåret 2023/2024 är uppdelat i två olika stycken där det övre stycket avser betyg beslutade i december 2023 och det undre stycket avser betyg som är beslutade i juni 2024. Det framgår inte av betygskatalogen hur den är strukturerad, men rektorn förklarar dispositionen av betygskatalogen i intervju. Till betygskatalogerna hör ett annat dokument med betygsgivande lärares namn och namnteckning. Av detta dokument framgår även vilket ämne läraren beslutat om betyg i, men det finns ingen datering när respektive lärare beslutat om respektive betyg.

Betygskatalogen gällande läsåret 2023/2024

Av betygskatalogerna gällande höstterminen 2023 framgår att eleverna både har fått ett sammanfattade betyg, så kallat blockbetyg, i So-ämnena

och enskilda ämnesbetyg i geografi och historia. Vidare framgår att eleverna fått ett blockbetyg i No-ämnena och ett enskilt ämnesbetyg i biologi. Rektorn uppger i intervju att orsaken till detta var att den undervisande och betygssättande läraren tyckte att det skulle vara så. Rektorn uppger dock att skolan sedan en lång tid tillbaka har beslutat om att sätta blockbetyg i So- och No-ämnena.

Det finns en elev¹ som har en stjärna noterad mellan sitt slöjdbetyg och sitt svenskbetyg. Rektorn uppger att stjärnan betyder att skolan har använt sig av undantagsparagrafen i svenska och att det finns ytterligare information gällande detta i elevens elevakt i dokumentaskåpet. En annan elev² har ett betyg som ser ut att vara ett E som korrigerats till ett D. Rektorn uppger att det handlar om en felskrivning.

Av betygskatalogen för vårterminen 2024 framgår att ingen lärare har signerat betygen i ämnena musik, hem- och konsumentkunskap samt slöjd. Rektorn förklarar att det kan vara så att läraren som undervisade i musik kan ha glömt att signera betygskatalogen. Rektorn uppger att det var rektorn som undervisade i hem-och konsumentkunskap föregående läsår. Att det inte finns någon lärare som har signerat slöjdbetygen förklarar rektorn med att eleverna hade trä-och metallslöjd under vårterminen och att det var lärarna på gymnasiet, som ansvarade för undervisningen och betygssättningen i trä-och metallslöjd. Av betygskatalogen framgår att eleverna inte har fått något betyg i moderna språk under vårterminen 2024. Rektorn har dock på försättsbladet signerat betygen i moderna språk spanska och uppger att det var en resurs som undervisade vid tiden för betygssättning. Det framgår inte av något betyg vilket datum beslut om betyg har fattats. Vidare finns det ingen skolenhetskod angiven och inte heller uppgifter om huvudmannens namn och lägeskommun i betygskatalogen gällande läsåret 2023/2024.

Betygskatalogen gällande höstterminen 2024

Av betygskatalogen som avser höstterminen 2024 framgår att det finns två elever där betygen korrigerats genom att ett annat betyg skrivits över det gamla. I den ena elevens³ fall har ett D kryssats över och ett F har skrivits till i rutan för betyget för idrott och hälsa. På frågan om detta rör sig om en ändring eller rättelse svarar rektorn att det är en rättelse och tillägger att eleven aldrig har fått betyget D. Det finns inte angivet i själva betygskatalogen huruvida det handlar om en ändring eller en rättelse men rektorn uppger att det framgår av elevens enskilda betygsdokument varför eleven har fått ett F. I den andra elevens⁴ fall är det ett E som ändrats till ett

¹ Elev 3 enligt *Personnyckel till tjänsteanteckning* som skickades till Skärsta friskola ekonomisk förening den 10 mars 2025

² Elev 4

³ Elev 1

⁴ Elev 2

C. Rektorn uppger att det handlar om en felskrivning och förklarar att hon helt enkelt skrivit på fel rad. På frågan om det handlar om en ändring eller en rättelse svarar rektorn att det rör sig om en rättelse, men tillägger att det är svårt att veta då det inte finns någonstans att skriva in den informationen i betygskatalogen.

Av betygskatalogen gällande höstterminen 2024 framgår att eleverna inte har fått betyg i hem- och konsumentkunskap och moderna språk. Det framgår även att rektorn signerat betygen i slöjd och idrott-och hälsa. Rektorn uppger att det var en resurs som undervisade eleverna i textilslöjd under höstterminen men att rektorn var med mycket på slöjdlektionerna. Rektorn är anställd som rektor på skolan och uppger att hon inte har undervisning i sin tjänst som rektor innevarande läsår. Det framgår inte av något betyg vilket datum beslut om betyg har fattats. Vidare finns det ingen skolenhetskod angiven och inte heller uppgifter om huvudmannens namn och lägeskommun i betygskatalogen gällande höstterminen 2024. I en komplettering den 27 mars 2025 uppger rektorn att hon nu beställt nya betygskataloger och att en legitimerad lärare kommer att signera betygskatalogerna i de ämnen där det inte finns en legitimerad lärare. Rektorn uppger vidare att hon inte kommer att signera betyg i betygskatalogerna som hon tidigare gjort.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen. Om undervisningen i naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen i huvudsak varit ämnesövergripande fram till och med slutet av årskurs 6, får rektorn dock besluta att ett sammanfattande betyg ska sättas för dessa respektive ämnen i årskurs 6. (10 kap.15 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. (3 kap. 16 § skollagen)

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog.

Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (6 kap. 10 § skolförordningen).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är

obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras. (3 kap. 19 § skollagen)

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. En ändring ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen)

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog (6 kap. 10 § skolförordningen).

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (7 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog [SKOLFS 2011:123])

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister inom området beslut om betyg och betygssättning.

Av utredningen framgår att betygs katalogerna för läsåret 2023/24 samt höstterminen 2024 inte uppfyller de formkrav som anges i författningarna. De betygs kataloger som Skolinspektionen granskat saknar uppgifter om huvudmannens namn, lägeskommun och skolenhetskod. Av utredningen framgår vidare att det saknas datering gällande när besluten om betyg har fattats. Av Skolverkets föreskrifter framgår vad en betygs katalog ska innehålla. Att betygs katalogerna saknar uppgifter om huvudmannens namn, lägeskommun och skolenhetskod samt datering för beslut om betyg är en brist.

Av utredningen framgår att skolan under höstterminen 2023 beslutat om att ge eleverna både blockbetyg och betyg i enskilda ämnen. Att skolan under höstterminen 2023 både beslutat om ett blockbetyg i de samhälls- och naturorienterandeämnena samtidigt som eleverna betygsatts i ett eller flera av de enskilda ämnena inom de samhälls- och naturorienterandeämnena är en brist. Skolinspektionen noterar dock att skolan höstterminen

2024 endast beslutat om blockbetyg i de samhälls- och naturorienterande-ämnena. Skolinspektionen vill dock understryka att det inte är förenligt med författningarna att besluta om både sammanfattande betyg och enskilda ämnesbetyg i samhälls- och naturorienterande-ämnena.

Av granskade betygskataloger framgår att rektorn fattat beslut om betyg i ämnen som rektorn inte har undervisat i. Av utredningen framgår att eleverna har haft moderna språk spanska samt hem-och konsumentkunskap under vårterminen 2024 och att rektorn signerat betygskatalogens försättsblad vid utrymmet för moderna språk spanska, men att ingen elev har fått något betyg i moderna språk spanska. Av skollagen framgår att eleverna i årskurs 6 ska få betyg i de ämnen som de har haft undervisning i. Att eleverna vårterminen 2024 inte fick betyg i moderna språk spanska samt hem- och konsumentkunskap, trots att de haft undervisning i ämnena är en brist.

Av den granskade betygskatalogen gällande vårterminen 2024 framgår att det saknas signaturer av betygsgivande lärare i ämnena musik och slöjd. Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur.

Av betygskatalogen gällande höstterminen 2024 framgår att rektorn signerat betygen i slöjd samt idrott och hälsa trots att rektorn inte har undervisning i sin tjänst och trots att det finns lärare som är legitimerade och behöriga att undervisa i ämnena. Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas och om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Att rektorn fattat beslut om betyg utan att ha undervisat i ämnena och trots att det finns legitimerade lärare är en brist.

Av utredningen framgår att betyg i tre fall har korrigerats utan att det framgår om det handlar om en ändring eller en rättelse. I ett fall handlar korrigeringen om att ett betyg i idrott- och hälsa har sänkts från ett D till ett F. Det framkommer även att en elev har en stjärna noterad mellan sitt slöjdbetyg och sitt svenskbetyg. Av skollagen framgår att ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Det framgår vidare att ett beslut om betyg kan ändras om den som fattat beslut om betyg finner att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, men att en sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Av Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att om ett betyg rättas eller ändras ska det framgå av

betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad. Av samma föreskrifter framgår även hur uppgifter om beslut om betyg ska noteras i betygskatalogen. Att det inte framgår i betygskatalogen på vilken grund som betygen korrigerats är en brist. Att notera en stjärna mellan en elevs slöjd- och svenskbetyg är inte förenligt med hur uppgifter om betyg ska noteras i en betygskatalog.

Skolinspektionen vill avslutningsvis understryka att betygssättning är en myndighetsutövning varför det är av yttersta vikt att beslut om betyg, betygskataloger och betygsdokument följer författningarnas krav i syfte att säkerställa elevernas rättssäkerhet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Skärsta Friskola Ekonomisk förening verksamhet vid Skärsta Friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra studietid, lärare, planen mot kränkande behandling samt beslut och betyg och betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Skärsta Friskola Ekonomisk förening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Garanterad undervisningstid i hem- och konsumentkunskap och moderna språk

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av den av huvudmannen beslutade timplanen, uppgift om antal beslutade skoldagar för läsåret 2024/2025 och samtliga klassers scheman. Lärare och rektorn uppger i intervju att det är lärarna själva som lägger schemana utifrån vad som anges i huvudmannens beslutade timplan. Rektorn uppger att hon sedan kontrollräknar och ser till att lärarnas schemaläggning stämmer överens med timplanen.

Garanterad undervisningstid i hem- och konsumentkunskap

Elever i årskurs 4–6, resurser, lärare och rektorn uppger i intervju att eleverna i årskurs 6 inte läste hem- och konsumentkunskap under

höstterminen 2024. Det framgår även av betygskatalogen för nämnda termin att eleverna inte fått betyg i hem- och konsumentkunskap.

Rektorn uppger att eleverna får sin garanterade undervisningstid i hem- och konsumentkunskap eftersom skolan har temaveckor och att eleverna inom ramen för dessa temaveckor redan har prickat av hälften av kunskapsmålen i hem- och konsumentkunskap. I en komplettering den 27 mars 2025 uppger rektorn att 19,5 undervisningstimmar i hem- och konsumentkunskap från höstterminen 2024 fördelats på följande sätt. 8 undervisningstimmar har förlagts under den temavecka som skolan hade under höstterminen 2024. Vidare uppger rektorn att ytterligare sex undervisningstimmar kommer att förläggas under vårens hälsovecka. Utöver det uppger rektorn att eleverna kommer att få ytterligare 5,5 undervisningstimmar under en heldag då eleverna ska göra studiebesök i en mataffär och hos kocken som lagar skollunchen.

Garanterad undervisningstid i moderna språk, tyska och spanska

Elever i årskurs 4–6, resurser, lärare och rektorn uppger i intervju att eleverna i årskurs 6 inte läste moderna språk tyska eller spanska under höstterminen 2024. Det framgår även av betygskatalogen för nämnda termin att eleverna inte fått betyg i moderna språk. Rektorn förklarar att anledningen till att eleverna inte har läst moderna språk under höstterminen 2024 är att rektorn inte kunnat anställa legitimerade lärare som är behöriga att undervisa i moderna språk, tyska och spanska. Under innevarande termin har rektorn löst detta genom att låta två av skolans lärare undervisa i moderna språk. Rektorn uppger vidare att lärarna inte är behöriga att undervisa i moderna språk. I en komplettering den 27 mars 2025 uppger rektorn att eleverna nu har 80 minuter moderna språk schemalagt per vecka. Rektorn uppger vidare att hon planerat två heldagar i maj som handlar om Spanien och Tyskland.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan). (10 kap. 5 § skollagen)

Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen.

Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden. (9 kap. 3 § skolförordningen)

Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. (9 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att eleverna inte fick någon undervisning i moderna språk eller i hem- och konsumentkunskap under höstterminen 2024. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vid tiden för tillsynen i början av vårterminen 2025 saknade en plan för hur eleverna skulle kompenseras för den undervisningstid som de inte fått under höstterminen 2024. Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen nu inkommit med uppgifter om hur eleverna ska kompenseras för bortfallet av undervisningstid under höstterminen 2024. Av huvudmannens uppgifter framgår att eleverna får utökad undervisningstid i moderna språk samt att huvudmannen har fördelat tid för såväl moderna språk som hem- och konsumentkunskap under kommande temaveckor som är planerade att genomföras under vårterminen 2025. Skolinspektionen bedömer därför att eleverna under vårterminen 2025 kommer att kompenseras för bortfallet av undervisningstid under höstterminen 2024.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Skärsta Friskola Ekonomisk förening verksamhet vid Skärsta Friskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid och lärare i moderna språk.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att under kommande temaveckor kompensera eleverna för utebliven undervisningstid i hem- och konsumentkunskap samt moderna språk tyska och spanska. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid och undervisningstid i idrott och hälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av den av huvudmannen beslutade timplanen, antal beslutade skoldagar för läsåret 2024/2025 och samtliga klassers scheman. Lärare och rektorn uppger i intervju att det är lärarna själva som lägger schemana utifrån vad som anges i huvudmannens

beslutade timplan. Rektorn uppger att hon sedan kontrollräknar och ser till att lärarnas schemaläggning stämmer överens med timplanen.

Garanterad undervisningstid i idrott och hälsa

Av klasscheman för årskurs 3, årskurs 4 och årskurs 6 framgår att eleverna har en kortare idrottslektion innan slöjdlektionen. På frågan vad eleverna gör på den idrottslektionen svarar elever i årskurs 6 att de inte brukar ha idrott den angivna tiden, utan att det är schemalagd tid för att eleverna ska ta sig till slöjdlektionen som ligger på en annan skola. Lärare uppger i intervju att de angivna lektionerna snarare är logistiska lösningar än faktiska idrottslektioner. Rektorn uppger först att eleverna går till slöjden på sin rast och att det inte alls handlar om en idrottslektion. När Skolinspektionen sedan visar att det står idrott på klasschemana ändrar sig rektorn och säger att det handlar om rörelse och hälsa. På frågan om det handlar om planerad undervisning där elevernas prestation bedöms svarar rektorn nej, och tillägger att det handlar om att eleverna ska må bra. På frågan om angivna lektioner ingår i den garanterade undervisningstiden för idrott, svarar rektorn ja. Rektorn uppger vidare att skolan anordnar flera idrottsdagar under vintern då eleverna åker skridskor och skidor. Vidare uppger rektorn att eleverna även får mer undervisningstid i idrott under vissa av de temaveckor som skolan har. I komplettering den 27 mars 2025 uppger rektorn att hon ändrat i schemat och tagit bort de kortare lektionspassen i idrott och i stället förlagt dem under en temavecka under vårterminen 2025 som handlar om hälsa.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5 § skollagen).

Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden (9 kap. 3 § skolförordningen).

Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. (9 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Skärsta friskola ekonomisk förening brutit mot bestämmelserna när det gäller garanterad undervisningstid och undervisningstid i idrott och hälsa. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Åsa Jansson har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Marika Traneus medverkat.